

Philip Morris Operations a.d. Niš

**Polugodišnji Izveštaj Društva za prvih šest meseci
poslovne 2013. godine**

Sadržaj**Strana**

Bilans stanja – aktiva.....	2
Bilans stanja – pasiva.....	2
Bilans uspeha.....	3
Izveštaj o tokovima gotovine.....	4
Izveštaj o promenama na kapitalu	5
Napomene uz Finansijske izveštaje	6
Polugodišnji izveštaj o poslovanju Društva.....	44
Izjava lica odgovornih za sastavljanje polugodišnjeg izveštaja.....	47

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.06.2013.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		30.06. текуће године	31.12. претходне године
1	2	3	4
АКТИВА			
A. СТАЛНА ИМОВИНА (002 + 003 + 004 + 005 + 009)	001	5,533,878	5,576,404
I НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	002	-	-
II GOODWILL	003	-	-
III НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	004	655,745	682,472
IV НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И БИОЛОШКА СРЕДСТВА (006 + 007 + 008)	005	4,818,663	4,838,517
1. Некретнине, постројења и опрема	006	4,793,840	4,812,322
2. Инвестиционе некретнине	007	24,823	26,195
3. Биолошка средства	008	-	-
V. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (010+011)	009	59,470	55,415
1. Учешћа у капиталу	010	945	945
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	011	58,525	54,470
Б. ОБРТНА ИМОВИНА (013 + 014 + 015)	012	13,869,279	9,794,620
I ЗАЛИХЕ	013	5,268,677	4,691,889
II СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	014	124,307	158,364
III КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА (016 + 017 + 018 + 019 + 020)	015	8,476,295	4,944,367
1. Потраживања	016	2,521,428	2,990,171
2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	017	-	11,671
3. Краткорочни финансијски пласмани	018	9,405	11,461
4. Готовински еквиваленти и готовина	019	182,028	35,975
5. Порез на додату вредност и активна временска разграничења	020	5,763,434	1,895,089
В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	021	894,668	910,374
Г. ПОСЛОВНА ИМОВИНА (001 + 012 + 021)	022	20,297,825	16,281,398
Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	023	-	-
Ђ. УКУПНА АКТИВА (022 + 023)	024	20,297,825	16,281,398
Е. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	025	1,045,831	1,380,594
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	12,302,449	11,741,260
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	102	11,461,033	11,461,033
II НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	103	-	-
III РЕЗЕРВЕ	104	-	-
IV РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	105	90,660	100,044
V НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	106	-	-
VI НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	107	-	-
VII НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	108	896,506	325,933
VIII ГУБИТАК	109	-	-
IX ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	110	145,750	145,750
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (112 + 113 + 116)	111	7,995,376	4,540,138
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	112	176,103	147,948
II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (114 + 115)	113	-	263
1. Дугорочни кредити	114	-	-
2. Остале дугорочне обавезе	115	-	263
III КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (117 + 118 + 119 + 120 + 121 + 122)	116	7,819,273	4,391,927
1. Краткорочне финансијске обавезе	117	215,498	540,294
2. Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	118	-	-
3. Обавезе из пословања	119	2,264,807	1,585,287
4. Остале краткорочне обавезе	120	166,207	91,731
5. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	121	5,110,754	2,174,615
6. Обавезе по основу пореза на добитак	122	62,007	-
В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	123	-	-
Г. УКУПНА ПАСИВА (101 + 111 + 123)	124	20,297,825	16,281,398
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	125	1,045,831	1,380,594

БИЛАНС УСПЕХА

од 01.01.2013 до 30.06.2013

Позиција	АОП	у хиљадама динара	
		Износ	Износ
1	2	01.01.-30.06. текуће године	01.01.-30.06. претходне године
3	4		
А. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
I ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (202 + 203 + 204 - 205 + 206)	201	10,926,284	7,055,210
1. Приходи од продаје	202	10,560,855	7,154,094
2. Приходи од активирања учинака и робе	203	340	150
3. Повећање вредности залиха учинака	204	363,995	-
4. Смањење вредности залиха учинака	205	-	99,277
5. Остали пословни приходи	206	1,094	243
II ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (208 до 212)	207	9,968,908	7,953,400
1. Набавна вредност продате робе	208	1,643,527	1,429,552
2. Трошкови материјала	209	4,354,136	3,043,613
3. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	210	511,057	451,098
4. Трошкови амортизације и резервисања	211	413,846	408,383
5. Остали пословни расходи	212	3,046,342	2,620,754
III ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (201 - 207)	213	957,376	-
IV ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (207 - 201)	214	-	898,190
V ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	215	393,221	336,313
VI ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	216	330,634	352,188
VII ОСТАЛИ ПРИХОДИ	217	59,568	123,768
VIII ОСТАЛИ РАСХОДИ	218	52,035	52,307
IX ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (213 - 214 + 215 - 216 + 217 - 218)	219	1,027,496	-
X ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (214 - 213 - 215 + 216 - 217 + 218)	220	-	842,604
XI НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	221	-	1,028
XII НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	222	-	-
Б. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (219 - 220 + 221 - 222)	223	1,027,496	-
В. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (220 - 219 + 222 - 221)	224	-	841,576
Г. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
1. Порески расход периода	225	115,118	-
2. Одложени порески расходи периода	226	15,872	34,442
3. Одложени порески приходи периода	227	-	-
Д. Исплаћена лична примања послодавцу	228	-	-
Ђ. НЕТО ДОБИТАК (223 - 224 - 225 + 226 + 227 - 228)	229	896,506	-
Е. НЕТО ГУБИТАК (224 - 223 + 225 + 226 - 227 + 228)	230	-	876,018
Ж. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	231		
З. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА МАТИЧНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА	232		
И. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији	233	64	-
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	234		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2013. до 30.06.2013.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		01.01.-30.06. текуће године	01.01.-30.06. претходне године
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	301	29,722,047	24,853,906
1. Продаја и примљени аванси	302	29,712,749	24,815,869
2. Примљене камате из пословних активности	303	-	-
3. Остали приливи из редовног пословања	304	9,298	38,037
II Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	305	28,624,803	24,765,896
1. Исплате добављачима и дати аванси	306	6,398,145	4,891,553
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	307	430,898	330,431
3. Плаћене камате	308	2,864	21,931
4. Порез на добитак	309	41,440	24,902
5. Плаћања по основу осталих јавних прихода	310	21,751,456	19,496,881
III Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	311	1,097,244	88,210
IV Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	312	-	-
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	313	120,979	97,961
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	314	-	7,278
2. Продаја нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	315	37,706	41,763
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	316	-	-
4. Примљене камате из активности инвестирања	317	83,273	48,920
5. Примљене дивиденде	318	-	-
II Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	319	318,085	67,789
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	320	-	-
2. Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	321	192,610	67,789
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	322	125,475	-
III Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	323	-	30,172
IV Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	324	197,106	-
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I Приливи готовине из активности финансирања (1 до 3)	325	-	-
1. Увећање основног капитала	326	-	-
2. Дугорочни и краткорочни кредити (нето приливи)	327	-	-
3. Остале дугорочне и краткорочне обавезе	328	-	-
II Одливи готовине из активности финансирања (1 до 4)	329	739,309	112,620
1. Откуп сопствених акција и удела	330	-	-
2. Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе (нето одливи)	331	324,796	38,199
3. Финансијски лизинг	332	88,580	74,421
4. Исплаћене дивиденде	333	325,933	-
III Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	334	-	-
IV Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	335	739,309	112,620
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (301 + 313 + 325)	336	29,843,026	24,951,868
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (305 + 319 + 329)	337	29,682,197	24,946,105
Ђ. НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (336 - 337)	338	160,829	5,763
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (337 - 336)	339	-	-
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	340	35,975	628,750
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	341	303,746	246,650
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	342	318,522	343,420
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (338 - 339 + 340 + 341 - 342)	343	182,028	537,743

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

од 01.01.2013. до 30.06.2013.

Позиција	У извештају о променама на капиталу																	
	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	14				
Основни капитал (група 30 без 309)	Остали капитал (гр. 309)	Капитална резерва (гр. 31)	Емисиона премия (гр. 320)	Резерв (гр. 321, 322)	Резервационе резерв (гр. 330 и 331)	Неамортизирани добити по основу харџа од вредности (гр. 332)	Неамортизирани добити по основу харџа од вредности (гр. 333)	Неамортизирани добити по основу харџа од вредности (гр. 334)	Неамортизирани добити по основу харџа од вредности (гр. 335)	Окупљене средства (гр. 037, 237)	Укупно (кол. 9+10+11-12)	Укупно (кол. 9+10+11-12)	Укупно (кол. 9+10+11-12)	Укупно (кол. 9+10+11-12)				
Стање на дан 01.01. претходне године	401	11.461.033	414	427	440	453	466	110.486	479	482	505	83.774	518	531	145.750	544	11.500.543	557
Исправка материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у претходној години - повећање	402		415	428	441	454	467		480	493	506		519	532		545		558
Исправка материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у претходној години - смањење	403		416	429	442	455	468		481	494	507		520	533		546		559
Кориговано почетно стање на дан 01.01. претходне године (р.бр. 1+2-3)	404	11.461.033	417	430	443	456	469	110.486	482	495	508	83.774	521	534	145.750	547	11.500.543	560
Укупна повећања у претходној години	405		418	431	444	457	470		483	496	509		522	535		548		561
Укупна смањења у претходној години	406		419	432	445	458	471	10.442	484	497	510	83.774	523	538		549		562
Стање на дан 31.12. претходне године (р.бр. 4+5-6)	407	11.461.033	420	433	446	459	472	100.044	485	498	511	325.933	524	537	145.750	550	11.741.200	563
Исправка материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у текућој години - повећање	408		421	434	447	460	473		486	499	512		525	538		551		564
Исправка материјално значајних грешака и промена računovodstvenih политика у текућој години - смањење	409		422	435	448	461	474		487	500	513		526	539		552		565
Кориговано почетно стање на дан 01.01. текуће године (р.бр. 7+8-9)	410	11.461.033	423	436	449	462	475	100.044	488	501	514	325.933	527	540	145.750	553	11.741.200	566
Укупна повећања у текућој години	411		424	437	450	463	476		489	502	515		528	541		554		568
Укупна смањења у текућој години	412		425	438	451	464	477	9.384	490	503	516	325.933	529	542		555		569
Стање на дан 30.06. текуће године (р.бр. 10+11-12)	413	11.461.033	426	439	452	465	478	90.660	491	504	517	866.506	530	543	145.750	556	12.302.449	569

Izjava Upozorenja

Ovaj polugodišnji izveštaj kao i finansijski izveštaji na dan 30. jun 2013. godine, nisu bili predmet revizije.

Napomene uz finansijske izveštaje

1. Opšte informacije

Osnovna delatnost Philip Morris Operations a.d. Niš, ("Društvo") je proizvodnja i prodaja cigareta. Sedište Društva se nalazi u Nišu, Bulevar 12. februara br. 74.

Philip Morris Holland Holdings BV je vlasnik 87,5% ukupnog kapitala Društva sa pravom glasa na dan 30. jun 2013. "Matično Društvo" Philip Morris Holland Holdings BV i Društva je Philip Morris International Inc., New York, USA („PMI Inc.“).

Akcije Društva se kotiraju na Beogradskoj berzi. Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Odbora direktora 27. avgusta 2013. godine.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

2.1 Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja

Društvo vodi evidencije i sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srbije i ostalom primenjivom zakonskom regulativom u Republici Srbiji.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji treba da sastave i prezentuju finansijske izveštaje u skladu sa relevantnim zakonskim i profesionalnim regulativama, koje obuhvataju primenjivi okvir finansijskog izveštavanja („Okvir“), Međunarodne računovodstvene standarde („MRS“), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“) i interpretacije standarda.

MRS, MSFI i tumačenja izdata do 1. januara 2009. godine od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja su zvanično prevedeni rešenjem Ministarstva Finansija Republike Srbije broj 401-00-1380/2010-16 o utvrđivanju prevoda Međunarodnih računovodstvenih standarda odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i objavljeni u Službenom glasniku Republike Srbije broj 77 dana 25. oktobra 2010. godine.

Novi ili izmenjeni MSFI i interpretacije standarda nakon 1. januara 2009. godine nisu bili primenjeni prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja te ovi finansijski izveštaji nisu u skladu sa MRS.

Pored toga, priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike sa naknadnim izmenama i dopunama uključujući izmene i dopune objavljene u Službenom glasniku Republike Srbije broj 101/2012. Navedeni pravilnici su zasnovani na zakonski definisanom potpunom skupu finansijskih izveštaja koji odstupa od onog definisanog u MRS 1 Prikazivanje finansijskih izveštaja u pogledu načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija.

Osnove računovodstva

Ovi finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi istorijskog troška. Ovi finansijski izveštaji su prikazani u dinarima Republike Srbije („RSD“), a sve vrednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (RSD'000), osim ako je drugačije naznačeno.

Osnovne računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su navedene u sledećim napomenama.

2.2 Koncept stalnosti poslovanja

Ovi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom stalnosti poslovanja, koji podrazumeva da će Društvo nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti.

2.3 Izveštavanje o segmentima

Društvo ima samo jedan poslovni segment, proizvodnju i prodaju duvanskih proizvoda.

2.4 Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Ovi finansijski izveštaji prezentirani su u funkcionalnoj valuti Društva, koja je dinar Republike Srbije („RSD“).

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom srednjeg kursa Narodne banke Srbije na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz i) izmirenja takvih transakcija i iz ii) preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na dan bilansa stanja, priznaju se u bilansu uspeha u periodu kada nastanu.

Pozitivne i negativne kursne razlike prikazuju se u bilansu uspeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“.

2.5 Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po ceni koštanja. Nematerijalna ulaganja se amortizuju na sistematskoj osnovi tokom korisnog veka trajanja, osim ukoliko imaju neograničen korisni vek trajanja. Obračun amortizacije počinje od momenta kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu i prestaje u momentu ranijem od momenta kada je sredstvo klasifikovano kao sredstvo raspoloživo za prodaju i momenta kada je sredstvo povučeno iz upotrebe ili otuđeno. Rezidualna vrednost nematerijalnih ulaganja sa ograničenim korisnim vekom trajanja je nula.

Društvo prepoznaje kao nematerijalna ulaganja sledeća sredstva:

- Pravo na korišćenje zemljišta dobijeno od trećih lica, sa neograničenim korisnim vekom trajanja; Vrednost prava na korišćenje zemljišta se godišnje testira na obezvređenje i vodi se po vrednosti umanjenoj za akumulirane troškove obezvređenja;
- Stečene licence računarskih softvera u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju primenom proporcijalne metode u toku njihovog procenjenog korisnog veka upotrebe, koji varira od 3 do 5 godina;

- Troškove koji su vezani za razvoj ili održavanje računarskog softvera koji se priznaju u bilansu uspeha u periodu kada nastanu. Direktni troškovi koji se mogu povezati sa razvojem jedinstvenih softverskih proizvoda, a koje kontroliše Društvo i koji će generisati ekonomsku korist veću od nastalih troškova u toku jedne godine, priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove rada tima koji je razvio softver, kao i odgovarajući deo relevantnih režijskih troškova, direktno vezanih za pripremu interno razvijenog sredstva za upotrebu. Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo amortizuju se tokom njihovog procenjenog korisnog veka upotrebe (ne duže od pet godina).

Istraživanje i razvoj

Izdaci po osnovu istraživanja priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu. Troškovi nastali na razvoju nekog projekta (koje se odnose se na projektovanje i testiranje novih ili unapređenih proizvoda) priznaju se kao nematerijalna ulaganja ukoliko su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- tehnički je izvodljivo kompletiranje nematerijalnog ulaganja tako da bude raspoloživo za upotrebu ili prodaju;
- postoji namera rukovodstva da kompletira nematerijalno ulaganje i da isto koristi ili proda;
- postoji mogućnost korišćenja ili prodaje nematerijalnog ulaganja;
- može se demonstrirati kako će nematerijalno ulaganje generisati verovatne ekonomske koristi u budućnosti;
- adekvatni tehnički, finansijski i drugi resursi su raspoloživi za potrebe finalizacije razvoja, upotrebe ili prodaje nematerijalnog ulaganja i
- trošak koji se pripisuje nematerijalnom ulaganju se može pouzdano utvrditi.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju gore navedene kriterijume priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Troškovi razvoja koji su prvobitno priznati kao troškovi ne mogu se priznati kao sredstvo u narednom periodu. Kapitalizovani troškovi razvoja se iskazuju kao nematerijalna ulaganja i amortizuju od momenta kada je sredstvo osposobljeno za upotrebu primenom proporcionalne metode tokom njihovog korisnog veka upotrebe, ne duže od pet godina.

Sredstva razvoja se testiraju na umanjeње vrednosti jednom godišnje, prema MRS 36 – "Umanjenje vrednosti imovine".

Računarski softver

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao rashod kada nastanu. Troškovi razvoja koji se mogu direktno pripisati razvoju dizajna i testiranju identifikovanih i unikatnih softverskih proizvoda koje kontroliše Društvo i koji će verovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova razvoja u toku godinu dana, priznaju se kao nematerijalna ulaganja, kada su kriterijumi navedeni u paragrafu gore ispunjeni.

Direktni troškovi koji se kapitalizuju kao deo ovog softverskog proizvoda uključuju troškove zaposlenih na razvoju softvera kao i odgovarajući deo režijskih troškova.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju ove kriterijume se priznaju kao rashod kada nastanu. Troškovi razvoja prethodno priznati kao rashod se ne priznaju kao sredstvo u narednom periodu.

Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo se amortizuju tokom njihovog procenjenog korisnog veka koji ne prelazi pet godina.

2.6 Nekretnine, postrojenja i oprema (NPO)

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i gubitaka po osnovu umanjenja vrednosti, u slučaju da umanjenje postoji. Nabavna vrednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu. Nabavna vrednost

sredstva se uvećava za sve nastale troškove koji su direktno vezani za stavljanje novog sredstva na lokaciju i u stanje neophodno da sredstvo obavlja svoju namenu na način definisan od strane Društva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primenljivo, samo kada je verovatno da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Obračun amortizacije osnovnih sredstava nabavljenih tokom godine počinje u sledećem mesecu nakon nabavke osnovnog sredstva ili u momentu stavljanja sredstva u upotrebu, prema nabavnoj vrednosti sredstva.

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva revidira i po potrebi koriguje rezidualnu vrednost i korisni vek upotrebe sredstva.

Troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrednost do njihove rezidualne vrednosti tokom njihovog procenjenog veka trajanja.

	Godina
Poboljšanja na zemljištu	30
Građevinska oprema i objekti	15 - 40
Postrojenja i oprema	3 - 15
Računarski softver	3 - 5
Prevozna sredstva	3 - 5
Iznajmljeni automobili	4
Poboljšanja zakupljenih objekata	kraće od perioda zakupa ili veka trajanja

Knjigovodstvena vrednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrednost ukoliko je knjigovodstvena vrednost veća od njegove procenjene nadoknadive vrednosti (Napomena 2.7).

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u bilansu uspeha u okviru 'Ostalih prihoda/(rashoda)'. (Napomene 11 i 12)

2.7 Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vekom upotrebe ne podležu amortizaciji i testiraju se na umanjeње vrednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podležu amortizaciji testiranje na umanjeње njihove vrednosti vrši se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjeња vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti.

Nadoknadiva vrednost je vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Za svrhu procene umanjeња vrednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjeња vrednosti se revidiraju za svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjeња vrednosti.

2.8 Investiciona nekretnina

Investiciona nekretnina je nekretnina koja se drži radi zarade od zakupnine ili radi povećanja kapitala, ili radi i jednog i drugog.

Investiciona nekretnina, drži se radi dugoročnih prinosa od zakupa i ne koristi se od strane Društva.

Investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i rezervisanje za umanjenje vrednosti, ako je potrebno. Ako postoje bilo kakve indicije, da je došlo do umanjenja vrednosti investicione nekretnine, Društvo procenjuje nadoknadivu vrednost kao veću od upotrebne vrednosti i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Knjigovodstvena vrednost investicione nekretnine se otpisuje do njene nadoknadive vrednosti kroz bilans uspeha. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama se stornira ukoliko je bilo naknadne promene u pretpostavkama korišćenim u utvrđivanju nadoknadive vrednosti sredstva.

Naknadni izdaci se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Društvu i da može pouzdano da se izmeri. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu. Kada investicionu nekretninu koristi njen vlasnik, ona se reklasifikuje na nekretnine, postrojenja i opremu i njena knjigovodstvena vrednost na dan reklasifikacije postaje njena zatečena vrednost koja će se nadalje amortizovati.

2.9 Finansijska sredstva

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: zajmovi i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od namene finansijskog sredstva. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih dugoročnih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja i preispituje datu klasifikaciju na dan izveštavanja.

a) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja ne se kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva. U bilansu stanja Društva zajmovi i potraživanja obuhvataju "potraživanja od prodaje i druga potraživanja", "gotovinu i gotovinske ekvivalente" i "ostala dugoročna finansijska sredstva" (Napomene 21, 25 i 26).

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su sredstva kod kojih je namera da se zadrže na neodređeni period vremena ili sredstva koja se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih kategorija. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima izrazitu nameru da sredstva otuđi u roku od 12 meseci od datuma bilansa stanja.

2.9.1. Priznavanje i merenje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove za sva finansijska sredstva koja se ne iskazuju po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju iskazuju se po fer vrednosti. Zajmovi i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospeća se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Finansijska sredstva se ukidaju kada prava na

gotovinske prilive po osnovu ulaganja isteknu ili se prenesu na Društvo kada Društvo shodno tome preuzme sve rizike i koristi od vlasništva.

Promene u fer vrednosti monetarnih hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju se iskazuju ili kao kursne razlike po osnovu promena u amortizovanim vrednostima hartije od vrednosti ili kao ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti hartije od vrednosti. Kursne razlike na monetarnim hartijama od vrednosti se priznaju u bilansu uspeha, a kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrednosti se iskazuju u okviru kapitala. Promene u fer vrednosti monetarnih i nemonetarnih hartija od vrednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaju se u kapitalu.

Kada su hartije od vrednosti klasifikovane kao hartije od vrednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvređene, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrednosti“.

Kamata na hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obračunata metodom efektivne kamatne stope priznaje se u bilansu uspeha kao deo ostalih prihoda. Dividende na hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se priznaju u bilansu uspeha kao deo „ostalih prihoda“ kada se utvrdi pravo Društva na naplatu.

Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno (i za hartije od vrednosti koje se ne kotiraju), Društvo utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta, a uz što je manje moguće oslanjanje na informacije karakteristične za samo Društvo.

2.9.2 “Netiranje” finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i iskazuju u neto iznosu u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov da se netiraju priznati iznosi i namera da se obaveze poravnaju na neto osnovi, ili da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze.

2.9.3 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

(a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrednosti

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvređeno i gubici po osnovu obezvređenja nastaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava (“nastanak gubitka”) i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Kriterijumi koje Društvo koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz o gubitku usled umanjenja vrednosti uključuju:

- Značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- Kršenje ugovora, kao što je kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamate ili glavnice;
- Društvo, iz ekonomskih ili pravnih razloga koji se odnose na finansijske teškoće zajmoprimca, odobri zajmoprimcu garancije/povlastice koje inače ne bi odobrilo;
- Verovatnoća stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika;
- Nestanak aktivnog finansijskog tržišta za to finansijsko sredstvo zbog finansijskih poteškoća; ili dostupni podaci koji ukazuju da postoji merljivo smanjenje u predviđenim

budućim tokovima gotovine iz portfelja finansijskih sredstava nakon njihovog inicijalnog priznavanja, iako se pomenuto smanjenje još uvek ne može povezati sa pojedinačnim finansijskim sredstvima iz portfelja, uključujući:

- (i) Nepovoljna promena kreditne sposobnosti dužnika i
- (ii) Nacionalne ili lokalne ekonomske prilike koje su uzajamno povezane sa kašnjenjem u naplati potraživanja iz portfelja.

Društvo prvo procenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvređenju.

Iznos gubitka se odmerava kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednost procenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nisu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspeha. Ako kredit ili ulaganje koje se drži do dospeća ima varijabilnu kamatnu stopu, diskontna stopa za odmeravanje svakog gubitka zbog umanjenja vrednosti je trenutna kamatna stopa utvrđena ugovorom. Društvo može da odmerava umanjenje vrednosti na osnovu fer vrednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvređenja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu umanjenja vrednosti priznaje se u bilansu uspeha.

(b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Za procenu umanjenja vrednosti dužničkih hartija od vrednosti Društvo koristi kriterijume navedene u tački (a) gore. U slučaju vlasničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju, značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ispod njihove nabavne vrednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrednosti. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kumulirani gubitak – utvrđen kao razlika između troškova sticanja i tekuće fer vrednosti, umanjene za bilo kakav gubitak zbog umanjenja vrednosti finansijskog sredstva koji je prethodno priznat u bilansu uspeha – prenosi se sa kapitala i priznaje u bilansu uspeha. Gubici zbog umanjenja vrednosti vlasničkih instrumenata priznati u bilansu uspeha ne mogu se ukinuti kroz bilans uspeha. Ako se u narednom periodu fer vrednosti dužničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju poveća i to povećanje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrednosti u bilansu uspeha, gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida u bilansu uspeha.

Test obezvređivanja potraživanja od kupaca je opisan u napomeni broj 2.12.

2.10 Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cene koštanja i neto prodajne vrednosti. Troškovi zaliha obuhvataju troškove nabavke, troškove konverzije i ostale troškove nastale sa ciljem dovođenja zaliha do određene lokacije i određenog stanja.

Cena koštanja gotovih proizvoda, robe i repromaterijala utvrđuje se primenom metode „prva ulazna – prva izlazna“ (FIFO). Cena koštanja duvana i rezervnih delova utvrđuje se primenom ponderisanog prosečnog troška. Cena koštanja gotovih proizvoda i proizvodnje u toku obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, ostale direktne troškove i pripadajuće režijske troškove proizvodnje (zasnovane na normalnom korišćenju proizvodnog kapaciteta). Ona isključuje troškove pozajmljivanja.

Društvo testira vrednost svojih zaliha na kraju svakog perioda na osnovu procene neto prodajne vrednosti svojih zaliha. Neto prodajna vrednost je procenjena prodajna cena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za pripadajuće varijabilne troškove prodaje. U slučaju obezvređenja zaliha, knjigovodstvena vrednost zaliha umanjuje se do neto prodajne vrednosti i razlika se priznaje kao rashod u periodu u kome je obezvređenje zaliha nastalo.

2.11 Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva (ili grupe za otuđenje) su klasifikovana kao sredstva koja se drže radi prodaje ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje i ako se prodaja smatra izvesnom. Ova sredstva se iskazuju po nižoj od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje, ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje, a ne kroz nastavak korišćenja.

2.12 Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca su iznosi koje duguju kupci za prodatu robu ili izvršene usluge u okviru redovnog ciklusa poslovanja. Ukoliko se očekuje da potraživanja budu naplaćena u roku od godinu dana ili kraćem (ili u okviru redovnog ciklusa poslovanja ako je duži), potraživanja od kupaca se klasifikuju kao kratkoročna. U suprotnom, potraživanja od kupaca se iskazuju kao dugoročna.

Potraživanja od kupaca se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a naknadno se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamatne stope, umanjene za rezervisanja po osnovu umanjenja vrednosti. Rezervisanje za umanjenje vrednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivni dokaz da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose koje potražuje u skladu sa prvobitnim uslovima. Značajne finansijske poteškoće kupca, verovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (*više od 30 dana od datuma dospeća*) se smatraju indikatorima da je vrednost potraživanja umanjena.

Iznos rezervisanja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom. Knjigovodstvena vrednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „ostali rashodi“ (Napomena 12).

Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrednosti potraživanja. Naknadna naplata iznosa koji je prethodno bio otpisan, iskazuje se u bilansu uspeha u okviru „ostalih prihoda“ (Napomena 11).

2.13 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključena su u obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

2.14 Vanbilansna aktiva i pasiva

Vanbilansna sredstva i obaveze uključuju garancije dobijene od banaka, sredstva uplaćena fondu za dodatno penziono osiguranje, kao i zalihe koje se drže u ime trećih lica.

2.15 Osnovni kapital

Osnovni kapital se sastoji iz običnih i prioritetnih akcija. Troškovi direktno pripisivi emisiji novih akcija prikazuju se u okviru kapitala kao odbitak od priliva po osnovu emitovanih akcija. Svaki priliv sredstava čija je fer vrednost iznad nominalne vrednosti emitovanih akcija priznaje se kao emisiona premija.

Ukoliko Društvo otkupi sopstvene akcije, plaćena naknada, uključujući sve direktno pripisive dodatne troškove (bez poreza na dobit), odbija se od kapitala koji se pripisuje vlasnicima, sve dok se akcije ne ponište, re-emituju ili otuđe. Ako se takve akcije kasnije re-emituju, sve primljene naknade, bez direktno pripisivih dodatnih troškova transakcije i efekata poreza na dobit, uključuju se u kapital koji se pripisuje vlasnicima kapitala.

2.16 Rezerve

Rezerve se sastoje iz revalorizacionih rezervi koje se inicijalno formiraju kada se poveća fer vrednost finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju u odnosu na njegovu nabavnu vrednost.

Gubitak zbog umanjenja fer vrednosti finansijskog sredstva tretira se kao smanjenje revalorizacione rezerve koja je prethodno formirana za to finansijsko sredstvo. Ukoliko je gubitak zbog umanjenja vrednosti veći od revalorizacione rezerve, razlika se priznaje kao rashod perioda.

Kada se finansijska sredstva raspoloživa za prodaju otuđe, revalorizacione rezerve formirane za određeno finansijsko sredstvo se smatraju realizovanim i u potpunosti se ukidaju i prenose na neraspoređenu dobit.

Revalorizacione rezerve uključuju i troškove minulog rada proistekle iz penzionih planova a u skladu sa MRS 19 "Naknade zaposlenima" kao i beneficije za plaćanje u akcijama u skladu sa MSFI 2.

Ostale dugoročne obaveze prema zaposlenima

U 2009. Društvo je promenilo plan isplata beneficija nakon odlaska u penziju što je rezultiralo negativnim troškovima minulog rada. Društvo je sprovelo reorganizaciju kroz Program rešavanja tehnološkog viška što je takođe rezultiralo negativnim troškovima minulog rada. Društvo je odložilo efekat negativnih troškova minulog rada kroz revalorizacione rezerve a u skladu sa MRS 19 „Naknade zaposlenima“ i priznaće ih kao prihod u bilansu uspeha tokom prosečnog perioda u kome će pravo na sticanje beneficija biti ostvareno.

Plaćanje akcijama

U okviru PMI Inc. postoji poseban plan beneficija za rukovodioce koji obuhvata sve PMI afilijale. Ovi planovi se odnose na akcije PMI Inc. Plan podrazumeva naknadu rukovodiocima u akcijama nakon ispunjenja određenih uslova (nivo plata i učinak) i primljene akcije predstavljaju kompenzaciju u vidu učešća u kapitalu PMI Inc. nakon trogodišnjeg perioda službe.

2.17 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti; sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspeha u periodu korišćenja kredita primenom metode efektivne kamatne stope (Napomena 33).

Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je verovatno da će deo ili ceo kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. U slučaju da ne postoji dokaz da je delimično ili ukupno povlačenje

kredita verovatno, naknada se kapitalizuje kao avans likvidnosti i amortizuje se u toku perioda na koji se kredit odnosi.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće, osim ukoliko Društvo nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 meseci nakon datuma bilansa stanja.

2.18 Rezervisanja

Rezervisanja su obaveze sa neizvesnim rokom dospeća ili iznosom i priznaju se jedino kada:

- Društvo ima postojeću (zakonsku ili ugovorenu) obavezu, koja je rezultat prošlih događaja, i
- da je verovatno da će za namirenje date obaveze biti potreban odliv sredstava, i
- može da se napravi pouzdana procena iznosa date obaveze.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, verovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao celine. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta verovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, niska.

Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope pre poreza koja odražava tekuću tržišnu procenu vrednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamata (Napomena 10).

2.19 Tekući i odloženi porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu.

Tekući porez na dobit se obračunava na datum bilansa stanja na osnovu važeće zakonske poreske regulative Republike Srbije gde Društvo posluje i ostvaruje oporezivu dobit. Rukovodstvo periodično vrši procenu stavki sadržanih u poreskoj prijavi sa stanovišta okolnosti u kojima primenjiva poreska regulativa podleže tumačenju i vrši rezervisanje, ako je primereno, na osnovu iznosa za koje se očekuje da će biti plaćen poreskim organima.

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odloženi porez na dobit se utvrđuje iz privremenih razlika nastalih na ulaganjima u zavisna i pridružena Društva, osim u slučaju kada sinhronizaciju poništenja privremenih razlika kontrolišu Društvo i gde je verovatno da se privremene razlike neće poništiti u doglednoj budućnosti.

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski osnov da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit koji propisuje isti poreski organ jednom ili većem broju poreskih obveznika i kada postoji namera da se računi izmire na neto osnovi.

2.20 Primanja zaposlenih

a) Obaveze za penzije

Društvo izdvaja doprinose u društvene penzije fondove na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi uplaćeni, Društvo nema više obaveza plaćanja po ovom osnovu. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospeju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

b) Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbeđuje jubilarne nagrade, primanja nakon penzionisanja i invalidnine. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i/ili do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Definisana obaveza u pogledu primanja zaposlenih nakon penzionisanja se procenjuje na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primenom metode projektovane kreditne jedinice. Sadašnja vrednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primenom kamatnih stopa visokokvalitetnih korporativnih obveznica Društva koje su iskazane u RSD u kojima će obaveze za penzije biti plaćene i koje imaju rok dospeća koji približno odgovara rokovima dospeća obaveze za penzije (Napomena 31).

c) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju u slučajevima predviđenim zakonom i/ili Kolektivnim ugovorom o radu kod Poslodavca/Društva. Otpremnine koje dospevaju u razdoblju dužem od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrednost.

2.21 Plaćanja akcijama

Društvo ima plan izmirivanja obaveze iz kapitala ili kompenzacijom na bazi opcija prema kome Društvo prima usluge od zaposlenih u zamenu za njihovo pravo da prime vlasničke instrumente kapitala (akcije Matičnog Društva). Fer vrednost primljenih usluga (radnog staža) zaposlenog dobijena u zamenu za davanje prava opcija povlašćene kupovine akcija priznaje se kao trošak. Ukupan iznos koji će se naknaditi na teret troškova u toku radnog veka utvrđuje se u odnosu na fer vrednost datog prava opcija povlašćene kupovine, uključujući i bilo koji tržišni faktor poslovanja, a isključujući uticaj bilo kog netržišnog faktora i uslova sticanja na osnovu rezultata poslovanja (npr. profitabilnost, ciljevi rasta prodaje i zadržavanje zaposlenog u Društvu tokom određenog perioda) i isključujući uticaj bilo kog uslova sticanja (npr. zahtev da zaposleni štede). Netržišni uslovi sticanja su uključeni u pretpostavke o broju opcija za koje se očekuje da će biti iskorišćene. Ukupan iznos koji će se naknaditi na teret troškova se priznaje u toku trajanja radnog veka, a koji predstavlja period tokom kojeg svi navedeni faktori treba da budu ispunjeni. Primljene akcije predstavljaju kompenzaciju menadžmentu u vidu učešća u kapitalu PMI Inc. nakon trogodišnjeg perioda službe.

Na svaki datum bilansa stanja Društvo revidira svoje procene broja opcija za koje se očekuje da će se iskoristiti. Društvo priznaje efekte revidiranih procena u odnosu na prvobitne, ukoliko ih ima, u bilansu uspeha, uz odgovarajuće korekcije kapitala.

Kada predviđene beneficije dospeju, Društvo dostavlja akcije Matičnog Društva zaposlenima.

2.22 Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku redovnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, povraćaja robe, rabata i popusta.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti, kada je verovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva kao što je u daljem tekstu opisano. Iznos prihoda se ne smatra pouzdano merljivim sve dok se ne reše sve potencijalne obaveze koje mogu nastati u vezi sa prodajom. Svoje procene Društvo zasniva na rezultatima iz prethodnog poslovanja, uzimajući u obzir tip kupca, vrstu transakcije i specifičnosti svakog posla.

a) Prihod od prodaje robe - veleprodaja

Društvo proizvodi i prodaje proizvode i robu na tržištu veleprodaje. Prihod od prodaje proizvoda i robe priznaje se u momentu kada su svi rizici i koristi vlasništva nad dobrima preneti na kupca.

Smatra se da ne postoje elementi finansiranja pošto se prodaja vrši uz kreditne uslove koji su u skladu sa tržišnom praksom.

b) Prihod od prodaje usluga

Društvo pruža usluge prodaje, marketinga i administracije povezanim pravnim licima u okviru grupe Philip Morris International. Ove usluge se pružaju na bazi ugovora sa fiksnom cenom.

Prihod od ugovora za izvršene usluge sa fiksnom cenom, generalno se priznaje u periodu kada su usluge izvršene, korišćenjem proporcionalne metode tokom trajanja ugovora.

c) Prihod od kamata

Prihod od kamata se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primenom metode efektivne kamatne stope. U slučaju umanjenja vrednosti potraživanja, Društvo umanjuje knjigovodstvenu vrednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta i nastavlja da prikazuje promene diskonta kao prihod od kamate. Prihod od kamate na zajmove čija je vrednost umanjena utvrđuje se primenom metode prvobitne efektivne kamatne stope.

d) Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se utvrdi pravo da se dividenda primi.

2.23 Zakupi

a) Računovodstveno obuhvatanje kod zakupca

Zakupi gde zakupodavac zadržava značajniji deo rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa (umanjena za stimulacije dobijene od zakupodavca) iskazuju se na teret bilansa uspeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Društvo uzima u zakup pojedine nekretnine, postrojenja i opremu. Zakup nekretnina, postrojenja i opreme, gde Društvo suštinski ima sve rizike i koristi od vlasništva, klasifikuje se kao finansijski lizing. Finansijski lizing se kapitalizuje na početku zakupa po vrednosti nižoj od fer vrednosti zakupljene nekretnine i sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja zakupnine.

Svaka zakupnina se raspoređuje na obaveze i finansijske rashode kako bi se postigla konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Odgovarajuće obaveze za zakupnine, umanjene za finansijske rashode, uključuju se u ostale dugoročne obaveze (Napomena 32).

Kamate kao deo finansijskih rashoda iskazuju se u bilansu uspeha u toku perioda trajanja zakupa tako da se dobije konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze za svaki period. Nekretnine, postrojenja i oprema stečeni na bazi finansijskog lizinga amortizuju se tokom perioda kraćeg od korisnog veka trajanja sredstva i perioda zakupa.

b) Računovodstveno obuhvatanje kod zakupodavca

Lizing je ugovor kojim davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga u zamenu za plaćanje, ili serije plaćanja, pravo na korišćenje sredstva za dogovoreni vremenski period.

Kada se sredstva daju u zakup po osnovu finansijskog zakupa, sadašnja vrednost zakupnina se priznaje kao potraživanje. Razlika između bruto iznosa potraživanja i sadašnje vrednosti potraživanja se iskazuje kao nezarađeni finansijski prihod.

Prihod od zakupa se priznaje tokom perioda trajanja zakupa primenom metode neto ulaganja, koja odražava konstantnu periodičnu stopu povraćaja.

Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja zakupa.

c) Pravo na korišćenje zemljišta

Pravo na korišćenje zemljišta stečeno u postupku pripajanja ili/i kao odvojena transakcija kroz isplatu trećoj strani se iskazuje kao nematerijalno ulaganje. Nematerijalno ulaganje ima neograničen korisni vek upotrebe i podleže revidiranju u pogledu umanjenja vrednosti na godišnjem nivou.

2.24 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima su obaveze plaćanja dobavljaču za preuzetu robu ili primljene usluge u redovnom toku poslovanja. Obaveze prema dobavljačima se klasifikuju kao tekuće ukoliko dospevaju za plaćanje u roku od 1 godine ili kraćem (odnosno u okviru redovnog ciklusa poslovanja ukoliko je duži). U suprotnom, ove obaveze se iskazuju kao dugoročne. Obaveze prema dobavljačima se inicijalno iskazuju po fer vrednosti, a naknadno se odmeravaju prema amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

2.25 Raspodela dividendi

Raspodela dividendi akcionarima Društva se priznaje kao obaveza u periodu u kojem su nadležni organi Društva odobrili dividende.

2.26 Zarada/ gubitak po akciji

Osnovna zarada / gubitak po akciji izračunava se deljenjem dobiti ili gubitka koja pripada običnim akcionarima Društva sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period, isključujući obične akcije koje je Društvo otkupilo i koje se drže kao otkupljene sopstvene akcije.

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja

Procene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni u datim okolnostima.

3.1 Ključne računovodstvene procene i pretpostavke

Društvo pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procene i pretpostavke koje imaju značajan rizik i dovode do materijalnih usaglasavanja knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini se nalaze u nastavku:

a) Odložena poreska sredstva

Potrebne su značajne procene od strane rukovodstva u cilju utvrđivanja iznosa odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu verovatnog vreme nastanka i nivoa budućih oporezivih prihoda i strategije planiranja poreske politike. Na dan 30. jun 2013. godine, priznata odložena poreska sredstva se odnose na neiskorišćeni poreski kredit u iznosu od RSD 566.254. Dodatni detalji se nalaze u Napomeni 14.

b) Tehnološki vek upotrebe postrojenja i opreme

Rukovodstvo Društva utvrđuje procenjeni korisni vek upotrebe i pripadajuće troškove amortizacije svojih postrojenja i opreme. Ova procena se zasniva na projektovanom životnom ciklusu proizvoda. Taj ciklus se može značajno promeniti usled tehničkih inovacija i konkurentskih poteza kao reakcije na značajne industrijske cikluse. Rukovodstvo će povećati troškove amortizacije ukoliko je vek trajanja kraći od prethodno procenjenih rokova, ili će otpisati tehnički zastarela ili ne-strateška sredstva koja se ne koriste ili su prodana.

c) Ostala primanja zaposlenih

Sadašnja vrednost obaveza zavisi od brojnih faktora zasnovanih na aktuarskoj osnovi uz primenu brojnih pretpostavki. Pretpostavke koje se koriste pri utvrđivanju neto troškova (prihoda) po osnovu ostalih primanja zaposlenih obuhvataju očekivanu diskontnu stopu. Svaka izmena u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrednost obaveza za ostala primanja zaposlenih.

Društvo utvrđuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da se primeni pri utvrđivanju sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveza za ostala primanja zaposlenih. Pri utvrđivanju odgovarajuće diskontne stope, Društvo uzima u obzir kamatne stope visokokvalitetnih korporativnih obveznica koje su izražene u valuti u kojoj će ostala primanja zaposlenih biti isplaćena i čiji rok dospeća približno odgovara roku plaćanja odnosnih obaveza.

Ostale ključne obaveze za penzije su bazirane na trenutnim tržišnim uslovima. Dodatne informacije su prikazane u Napomeni 31.

d) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju

Društvo se rukovodi smernicama MRS 39 da odredi kada je vrednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju umanjena. Ovo određivanje zahteva značajno prosuđivanje. Prilikom prosuđivanja Društvo, među ostalim faktorima, procenjuje: trajanje i obim do kojeg je fer vrednost ulaganja manja od nabavne vrednosti ulaganja; finansijsko stanje primaoca ulaganja i izgledi za okončanje posla u skoroj budućnosti, uključujući faktore kao što su učinak industrije i sektora, promene u tehnologiji i tokove gotovine iz poslovanja i finansiranja.

Društvo ne bi imalo značajan dodatni gubitak ukoliko bi pad u fer vrednosti ispod nabavne vrednosti bio smatran materijalno značajnim ili produženim, s obzirom da je izvršen prenos kumuliranih korekcija fer vrednosti po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava namenjenih prodaji priznatih u kapitalu u bilans uspeha.

3.2. Ključna mišljenja u primeni računovodstvenih politika entiteta

a) Finansijska kriza

Tekuća kriza likvidnosti u svetu koja je počela sredinom 2007. godine je, između ostalog, rezultirala smanjenjem nivoa ulaganja na tržištu kapitala, smanjenjem likvidnosti bankarskog sistema i katkada povećanjem međubankarskih kamatnih stopa i velikim promenama na tržištu hartija od vrednosti. Neizvesnost na globalnim finansijskim tržištima je takođe dovela do nestanka banaka kao i potrebe pružanja pomoći ugroženim banakama u Sjedinjenim Američkim Državama, Zapadnoj Evropi, Rusiji i drugim delovima sveta.

Rukovodstvo preduzima sve neophodne mere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja Društva u tekućim okolnostima.

U 2011. godini kao rezultat unapredjenja procesa, velikih investicija u nove tehnologije koje zahtevaju manje radne snage, specijalizacije i preuzimanja određenih poslovnih aktivnosti od strane trećih lica (outsourcing), a u cilju fokusiranja na osnovnu delatnost, Društvo je optimiziralo broj radnika kroz program tehnološkog viška i platilo otpremnine.

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga osigura bankarskim garancijama i menicama izdatim od strane različitih banaka. Društvo nije iskusilo teškoće u naplati potraživanja u rokovima dospelosti nakon datuma bilansa stanja.

Društvo deponuje gotovinu kod tri renomirane banke u Srbiji. Društvo se trudi da pojednako distribuira gotovinu kod ovih banaka, kao sredstvo diversifikacije rizika.

Društvo vrednuje nekretnine, postrojenja i opremu po nabavnoj vrednosti. Društvo je izvršilo procenu na umanjenje NPO (nekretnina, postrojenja i opreme) i nije identifikovala sredstva čija je nadoknativa vrednost niža od knjigovodstvene vrednosti.

Društvo vrednuje svoje investicione nekretnine po nabavnoj vrednosti, te stoga skorašnje promene na tržištu nekretnina nisu imale uticaj na Društvo.

4. Upravljanje finansijskim rizikom

4.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Rizikom se upravlja u sklopu politika koje je odobrilo Matično Društvo. Politike Matičnog Društva daju pisane principe za opšte upravljanje rizikom kao i pisane politike koje pokrivaju specifične oblasti kao što je rizik od promene kursa, rizik od promene kamatne stope, kreditni rizik, upotreba derivativnih i nederivativnih finansijskih instrumenata i investiranje većih sredstava.

a) Tržišni rizik

(i) Valutni rizik

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku od promena kursa stranih valuta, u prvom redu EUR i USD. Ukoliko bi na dan 30. jun 2013. valuta oslabila za 5% u odnosu na EUR, a sve druge promenljive ostale konstantne, dobit pre oporezivanja bi bila za RSD 35.224 manja (uticaj na decembar 2012. dobit: RSD 1.581 manja). Operativni rezultat je više osetljiv na kretanja kursa RSD/EUR(USD) u 2013. nego u 2012. zbog povećanog iznosa u EUR/USD denominiranih obaveza u 2013. godini.

(ii) Rizik kamatne stope

Sredstva koja donose prihod od kamate uključuju depozite date bankama.

b) Kreditni rizik

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene politike koje ograničavaju nivo kreditne izloženosti prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Finansijska sredstva, koja potencijalno mogu izložiti Društvo kreditnom riziku sastoje se uglavnom od potraživanja od kupaca. Knjigovodstvena vrednost potraživanja, umanjena za ispravke vrednosti potraživanja, predstavlja maksimalan nivo izloženosti kreditnom riziku. Gotovina se plasira u finansijske institucije, za koje se smatra da u momentu deponovanja sredstava imaju minimalan rizik od neispunjenja obaveza.

Na dan 30. jun 2013. godine Društvo je imalo 14.966 kupaca (31. decembar 2012: 15.229 kupaca) koji Društvu duguju RSD 2.383.756 što iznosi oko 94% (31. decembar 2012: 88%) od ukupnog iznosa nenaplaćenih potraživanja. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 25 Društvo je pregledalo sva svoja potraživanja i odredilo njihovu naplativost.

b) Rizik likvidnosti

Društvo generiše dovoljno likvidnih sredstava kroz ostvarene novčane tokove iz poslovanja.

U tabeli niže analizirane su finansijske obaveze Društva i neto izmirene izvedene finansijske obaveze koje su grupisane prema datumu dospeća na osnovu perioda preostalog do ugovornog datuma dospeća, a na datum bilansa stanja.

Uporedni podaci su korigovani u skladu sa izmenama i dopunama MSFI 7 koje se odnose na obelodanjivanje rizika likvidnosti.

Iznosi prikazani u tabeli predstavljaju ugovorne nediskontovane novčane tokove. Iznosi koji dospevaju na naplatu u roku od 12 meseci jednaki su njihovim knjigovodstvenim iznosima, budući da efekat diskontovanja nije materijalno značajan.

Na dan 30. jun 2013. godine	Manje od 1 godine	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina
Pozajmice (bez obaveze za finansijski lizing)	208.609		
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	6.889	-	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	2.021.838	-	-
Ugovori o garanciji (Napomena 37)	719.949	-	-
Na dan 31. decembar 2012. godine			
Pozajmice (bez obaveze za finansijski lizing)	512.937		
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	27.357	263	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	1.490.575	-	-
Ugovori o garanciji (Napomena 37)	1.064.598	-	-

4.2 Upravljanje rizikom kapitala

Cilj Društva kroz upravljanje kapitalom jeste da zadrži sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti kako bi akcionarima obezbedilo dividende, a ostalim interesnim stranama povoljnosti i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dividendi akcionarima, vrati kapital akcionarima, izda nove akcije, ili može da proda sredstva kako bi smanjila dugovanje.

4.3 Procena fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Društvo primenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja.

Pretpostavlja se da nominalna vrednost, umanjena za gubitke zbog umanjenja vrednosti potraživanja i obaveza, približno odražava njihovu fer vrednost.

5. Poslovni prihodi

Društvo ima samo jedan poslovni segment, prodaju duvanskih proizvoda. Ovaj poslovni segment je vezan primarno za poslovanje u Srbiji.

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Prihodi od prodaje proizvoda na domaćem tržištu	6.240.483	5.224.152
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	1.638.650	1.313.901
Prihodi od izvoza proizvoda	2.360.337	364.419
Prihodi od izvoza robe	40.019	30.478
Prihodi od prodaje ostalih duvanskih proizvoda (ODP)	170.603	-
Prihodi od prodaje cigareta i ODP	10.450.092	6.932.950
Povećanje / (smanjenje) vrednosti zaliha učinaka (Napomena 23)	363.995	(99.277)
Prihodi od prodaje duvana i repromaterijala	99.107	209.147
Prihodi od usluga	5.574	5.908
Prihodi od zakupa	6.082	6.089
Prihodi od aktiviranja učinaka – aktiviranje softvera	340	150
Ostali poslovni prihodi	1.094	243
	10.926.284	7.055.210

U gornjoj tabeli je uključena prodaja povezanim licima: izvoz gotovih proizvoda i robe, naknada za usluge i prodaja duvana i repromaterijala u ukupnom iznosu od RSD 2.504.281 u 2013. godini (2012. godine: RSD 616.041) (Napomena 39).

Povećanje prodaje uglavnom je rezultat povoljnih cena i izvoza na tržišta Azije (2013: RSD 1.974.019) i uvođenje novog proizvoda rezanog duvana/ODP.

6. Poslovni rashodi

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Troškovi materijala	4.354.136	3.043.613
Nabavna vrednost prodate robe	1.643.527	1.429.552
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični izdaci (Napomena 7)	511.057	451.098
Troškovi amortizacije i rezervisanja (Napomene 17, 18, 19 i 31)	413.846	408.383
Ostali poslovni rashodi (Napomena 8)	3.046.342	2.620.754
	9.968.908	7.953.400

Povećanje nabavne vrednosti prodate robe i troškova materijala uslovljeno je većim obimom prodaje u 2013. godini (Napomena 5).

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 17)	34.175	35.045
Amortizacija NPO (Napomena 18)	334.893	351.026
Amortizacija investicionih nekretnina (Napomena 19)	1.372	1.371
Dodatna rezervisanja (Napomena 31)	43.406	20.941
	413.846	408.383

7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Bruto zarade i naknade	468.032	408.131
Dodatni dobrovoljni penzijski doprinosi	11.857	10.679
Troškovi poslovnih putovanja	10.791	11.046
Pokloni, socijalna pomoć i priznanja	5.986	6.567
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	4.593	6.461
Naknada zaposlenima nakon prestanka radnog odnosa	4.434	-
Ostalo	5.364	8.214
	511.057	451.098

8. Ostali poslovni rashodi

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Usluge marketinga, distribucije i upravljanja	1.594.912	1.327.354
Licence za autorska prava	522.900	373.800
Troškovi usluga marketinga	374.150	435.797
Troškovi održavanja	159.237	88.066
Troškovi zakupa	121.151	104.432
Troškovi konsultantskih usluga	71.209	69.494
Troškovi usluge obezbeđenja	46.007	44.843
Transportni troškovi	39.317	23.041
Troškovi premije osiguranja	20.950	23.134
Troškovi reprezentacije	19.562	61.949
Ostali troškovi vezani za projekte	19.294	-
Troškovi poreza (bez troškova poreza na dobit)	15.624	17.167
Ne-dobrotvorne donacije	11.657	15.602
Troškovi istraživačkih aktivnosti	7.190	7.124
Ostali rashodi	23.182	28.951
	3.046.342	2.620.754

Glavni razlog za povećanje licence za autorska prava u 2013. godini su više cene licenciranih brendova koji su osnova za obračun nadoknade za licencu za autorska prava, vodjeni pretežno brendovima iz porodice L&M i Bond.

9. Finansijski prihodi

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Pozitivne kursne razlike	303.769	285.784
Prihodi od kamata	89.452	50.529
	393.221	336.313

10. Finansijski rashodi

	<u>30-jun- 2013</u>	<u>30-jun- 2012</u>
Negativne kursne razlike	328.161	330.303
Troškovi kamata	2.473	21.885
	<u>330.634</u>	<u>352.188</u>

11. Ostali prihodi

	<u>30-jun- 2013</u>	<u>30-jun- 2012</u>
Prihodi od prodaje sredstava i ostalog materijala	38.350	41.764
Prihodi od ukidanja rezervisanja	10.768	39.592
Smanjenje rezervisanja za DIN Trade	-	32.901
Smanjenje rezervisanja za DIN Hellas	-	2.536
Prihodi od otpadnog materijala	4.932	4.976
Revalorizacija za stambene zajmove	4.365	221
Ostalo	1.153	1.778
	<u>59.568</u>	<u>123.768</u>

12. Ostali rashodi

	<u>30-jun- 2013</u>	<u>30-jun- 2012</u>
Troškovi prethodne godine	21.657	20.468
Obezvredjenje potraživanja	16.301	13.586
Obezvredjenje materijala, gotovih proizvoda i robe	7.619	9.158
Manjkovi	245	2.017
Ostalo	6.213	7.078
	<u>52.035</u>	<u>52.307</u>

13. Porez na dobit

	<u>30-jun- 2013</u>	<u>30-jun- 2012</u>
Porez na dobit	115.118	-
Odloženi porez na dobit (Napomena 14)	15.872	34.442
	<u>130.990</u>	<u>34.442</u>

Dobitak pre oporezivanja se usaglašava sa troškovima poreza kao što sledi:

	<u>30-jun- 2013</u>	<u>30-jun- 2012</u>
Dobitak pre oporezivanja	1.027.496	(842.604)
Teorijski trošak po propisanoj stopi od 15% (10%)	154.124	(84.260)
Korekcije iz prethodne godine	(134)	-
<u>Poreski efekat stavki koje nisu odbitne ili oporezive:</u>		
Donacije - Kultura	1.748	1.560
Realizovane naknade zaposlenima	916	581
Ostali neposlovni troškovi	902	299
Nedokumentovani troškovi (Otpis)	660	282
Ostali neoporezivi troškovi, kazne i penali	554	28
Poreski penali i kamate	104	13
Obezvredjenje osnovnih sredstava	1.186	1.538
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	(193)	(627)
Javni prihod plaćen u poreskom periodu	(1.246)	-
Isplaćena otpremnina	(993)	-
Trošak reprezentacije veći od 0,5% ukupnog prihoda	-	4.040
Troškovi reklame i propagande koji premašuju 5% ukupnog prihoda	-	29.471
Javni prihod plaćen u poreskom periodu (prethodna godina)	-	(697)
Razlike između kapitalnog dobitka/gubitka za računovodstvene i poreske svrhe:		
Korekcija sadašnje vrednosti NPO za prethodnu godinu	9.564	18.392
Iskorišćenje rezervisanja za sudske sporove i ostale potencijalne izdatke	2.454	1.646
Povećanje / smanjenje investicionih poreskih olakšica	18.110	-
Investicione poreske olakšice tekuća godina	(56.766)	61.953
Rezervisanja za sumnjiva potraživanja	-	223
Porez na dobit	<u>130.990</u>	<u>34.442</u>

Prosečna ponderisana važeća poreska stopa za prvih šest meseci 2013.godine je 13% (2012: -4%).

14. Odložena poreska sredstva i obaveze

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski izvršivo pravo da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na poreze na dobit uvedene od strane istog poreskog organa bilo entitetu koji podleže obavezi plaćanja poreza bilo različitim entitetima koji podležu obavezi plaćanja poreza onda kada postoji namera da se obaveze poravnaju na neto osnovi. Netirani iznosi su sledeći:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Odložena poreska sredstva:		
- Nadoknadiva u roku dužem od 12 meseci	894.668	910.374
- Nadoknadiva u roku od 12 meseci	-	-
Odložene poreske obaveze:		
- Nadoknadive u roku dužem od 12 meseci	-	-
- Nadoknadive u roku od 12 meseci	-	-
Odložene poreska sredstva/obaveze (neto)	<u>894.668</u>	<u>910.374</u>

Odložena poreska sredstva/obaveze iskazana su po efektivnoj poreskoj stopi od 15% na dan 31. decembar 2012. godine. 15% predstavlja stopu Poreza na dobit koja važi od januara 2013. godine. Promene odloženih poreskih sredstava/obaveza su prikazane u tabeli:

	Razlika u knjigovodst. vrednosti NPO	Poreski kredit	Dugoročna rezervisanja	Revalori- zacione rezerve	Rezervis. za sumnjiva potraž.	Tržišna vrednost	Ukupno
Stanje 1. januara 2012. godine	212.101	690.392	11.859	(2.121)	(55)	(46)	912.130
Na (teret) / u korist bilansa uspeha	101.982	(106.028)	1.648	-	55	-	(2.343)
Direktno na teret kapitala	-	-	-	222	-	365	587
Stanje 31. decembra 2012. godine	<u>314.083</u>	<u>584.364</u>	<u>13.507</u>	<u>(1.899)</u>	<u>-</u>	<u>319</u>	<u>910.374</u>
Na (teret) / u korist bilansa uspeha	(902)	(18.110)	3.140	-	-	-	(15.872)
Direktno na teret kapitala	-	-	-	166	-	-	166
Stanje 30. jun 2013. godine	<u>313.181</u>	<u>566.254</u>	<u>16.647</u>	<u>(1.733)</u>	<u>-</u>	<u>319</u>	<u>894.668</u>

Poreski krediti

Društvo ima poreske kredite za ulaganja u osnovna sredstva u ukupnom iznosu od RSD 566.254 na dan 30. jun 2013. godine. Ovi poreski krediti mogu se koristiti za pokriće 33% obračunatog poreza u narednim poreskim periodima, tj. do 30. juna 2023. godine. Na osnovu projekcije budućih oporezivih prihoda Društva i zbog specifičnog načina primene važećih lokalnih poreza za korišćenje ovih kredita u narednim godinama, Društvo procenjuje da će najverovatnije oni biti korišćeni u iznosu od RSD 566.254. Imajući u vidu gore navedeno, Društvo priznaje odložena poreska sredstva u iznosu od RSD 566.254 na dan 30. jun 2013. godine.

15. Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izražava se tako što se dobit koja pripada akcionarima Društva koji poseduju obične akcije podeli ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period, isključujući obične akcije koje je Društvo otkupilo i koje se drži kao otkupljene sopstvene akcije.

	30-jun- 2013	30-jun- 2012
Neto dobit/(gubitak)	896.506	(876.018)
Dividenda pripisiva prioritetnim akcionarima	476.633	-
Dobit pripisiva običnim akcionarima	419.873	-
Ponderisani prosečan broj običnih akcija po emisiji (u hiljadama)	6.510	6.510
Osnovna zarada po akciji (RSD po akciji)	64	-

16. Dividenda po akciji

Na Skupštini akcionara koja je održana 13. juna 2013. godine, usvojena je Odluka o isplati dividende u vrednosti od RSD 325.933 za finansijsku 2012. godinu. Dividenda je isplaćena 24. juna 2013. godine, gde su akcionari sa preferencijalnim akcijama I klase primili RSD 91,7061 po akciji, akcionari sa preferencijalnim akcijama II klase primili RSD 18,3046 po akciji i akcionari sa preferencijalnim akcijama III klase primili RSD 13,7285 po akciji.

17. Nematerijalna ulaganja

	Pravo na korišćenje zemljišta	Kompjuterski softver	Interno generisan softver	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Na dan 1. januar 2012.g.					
Neotpisana vrednost	491.278	225	178.418	27.593	697.514
Povećanja u toku godine	-	-	-	33.536	33.536
Prenos sa sred. namenjenih prodaji	21.589	-	-	-	21.589
Prenos sa NPO	-	-	-	35	35
Otpis – Nabav. vred.	-	(4.510)	(7.718)	-	(12.228)
Otpis – Akumu.amort.	-	4.510	7.718	-	12.228
Obezvrediv.zemljišta	(3.851)	-	-	-	(3.851)
Prenos na osn. sredstva	-	248	41.725	(41.973)	-
Amortizacija (Napomena 6)	-	(109)	(66.242)	-	(66.351)
	509.016	364	153.901	19.191	682.472
Na dan 31.decembar 2012.g.					
Nabavna vrednost	509.016	67.920	419.900	19.191	1.016.027
Akumulirana amortizacija	-	(67.556)	(265.999)	-	(333.555)
Neotpisana vrednost	509.016	364	153.901	19.191	682.472
Na dan 1. januar 2013.g.					
Neotpisana vrednost	509.016	364	153.901	19.191	682.472
Povećanja u toku godine	-	-	-	7.448	7.448
Prenos na osn. sredstva	-	-	557	(557)	-
Amortizacija (Napomena 6)	-	(53)	(34.122)	-	(34.175)
	509.016	311	120.336	26.082	655.745
Na dan 30.jun 2013.g.					
Nabavna vrednost	509.016	67.920	420.456	26.082	1.023.474
Akumulirana amortizacija	-	(67.609)	(300.120)	-	(367.729)
Neotpisana vrednost	509.016	311	120.336	26.082	655.745

Amortizacija nematerijalnih ulaganja za prvih šest meseci u 2013. godini u iznosu od RSD 34.175 (2012 RSD 35.046) je uključena u okviru Troškova amortizacije i rezervisanja u bilansu uspeha (Napomena 6).

Interno generisani troškovi uključuje troškove ulaganja u razvoj softvera i ostale interno stvorene troškove koji ispunjavaju kriterijume za priznavanje nematerijalnih ulaganja. Preostali korisni vek ovih sredstava je 3 godine.

18. Nekretnina, postrojenja i oprema

	Zemljište i unapredjenja na zemljištu	Zgrade	Postrojenja i oprema	Ulaganje u tuđe nekretnine	Zakupljena vozila	Ostalo NPO	NP&O u pripremi	Avansi za NPO	Ukupno
Na dan 01. 01. 2012.									
Neotpisana vrednost	144.680	1.724.831	3.036.166	7.965	73.752	7.201	186.323	-	5.180.918
Povećanje NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	306.869	118.641	425.510
Povećanje na NPO sa NPO u pripremi	-	50.702	243.296	-	12.637	-	(306.635)	-	-
Godisnja amortizacija (Napomena 6)	(3.525)	(129.996)	(509.098)	(2.261)	(66.958)	-	-	-	(711.838)
Otpis - Trošak	-	(4.074)	(289.414)	-	-	-	-	-	(293.488)
Otpis - Akum.amort.	-	221	260.090	-	-	-	-	-	260.311
Obezvredjivanje-Trošak	-	(4.772)	(4.872)	-	-	-	-	-	(9.644)
Obezvredjivanje-Akum.amortizacija	-	2.019	2.242	-	-	-	-	-	4.261
Prenos na nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	-	(35)	-	(35)
Prenos sa sred.namenjena prodaji	-	26.959	-	-	-	-	-	-	26.959
Prenos na sred.namenjena prodaji	(51.441)	-	-	-	-	-	-	-	(51.441)
Reklasifikacija:									
(i) na nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	-	(19.191)	-	(19.191)
(ii) na bilans stanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dan 31.12.2012.	89.714	1.665.890	2.738.410	5.704	19.431	7.201	167.331	118.641	4.812.322
Nabavna vrednost	111.181	3.004.999	6.196.237	48.681	278.612	7.201	167.331	118.641	9.932.883
Akumulirana amortizacija	(21.467)	(1.339.109)	(3.457.827)	(42.977)	(259.181)	-	-	-	(5.120.561)
Neotpisana vredn.	89.714	1.665.890	2.738.410	5.704	19.431	7.201	167.331	118.641	4.812.322
Neotpisana vredn. Na dan 01.01. 2013.	89.714	1.665.890	2.738.410	5.704	19.431	7.201	167.331	118.641	4.812.322
Povećanje NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	376.853	(51.195)	325.658
Povećanje na NPO sa NPO u pripremi	-	8.940	104.157	-	-	-	(113.097)	-	-
Godisnja amortizacija (Napomena 6)	(1.762)	(64.800)	(251.308)	(1.131)	(15.892)	-	-	-	(334.893)
Otpis - Trošak	-	-	(4.064)	-	(2.135)	-	-	-	(6.199)
Otpis - Akum.amort.	-	-	3.260	-	1.780	-	-	-	5.040
Reklasifikacija:									
(i) na nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	-	(7.448)	-	(7.448)
(ii) na bilans stanja	-	-	-	-	-	-	(640)	-	(640)
Na dan 30.06.2013.	87.952	1.610.030	2.590.455	4.573	3.184	7.201	422.999	67.446	4.793.840
Nabavna vrednost	111.181	3.013.939	6.296.330	48.681	276.477	7.201	422.999	67.446	10.244.254
Akumulirana amort.	(23.229)	(1.403.909)	(3.705.875)	(44.108)	(273.293)	-	-	-	(5.450.414)
Neotpisana vredn.	87.952	1.610.030	2.590.455	4.573	3.184	7.201	422.999	67.446	4.793.840

Društvo nije davalo založna prava na nekretnine, postrojenja i opremu.

Amortizacija NPO za šest meseci poslovne 2013. godine u iznosu od RSD 334.893 (2012 RSD 351.027) je uključena u okviru Troškova amortizacije i rezervisanja u bilansu uspeha (Napomena 6).

19. Investicione nekretnine

	Zgrade date u zakup	Ukupno
Na dan 1. januar 2012.g.		
Neotpisana vrednost	14.345	14.345
Prenos sa sred. namenjenih prodaji (Napomena 24)	14.595	14.595
Amortizacija (Napomena 6)	(2.745)	(2.745)
Neotpisana vrednost	26.195	26.195
Na dan 31. decembar 2012.g		
Nabavna vrednost	31.161	31.161
Akumulirana amortizacija	(4.966)	(4.966)
Neotpisana vrednost	26.195	26.195
Na dan 1. januar 2013.g		
Neotpisana vrednost	26.195	26.195
Amortizacija (Napomena 6)	(1.372)	(1.372)
Neotpisana vrednost	24.823	24.823
Na dan 30. jun 2013.g		
Nabavna vrednost	31.161	31.161
Akumulirana amortizacija	(6.338)	(6.338)
Neotpisana vrednost	24.823	24.823

Društvo izdaje u zakup magacin u Podgorici od 2008. godine. Dodatni prenos sa sredstava namenjenih prodaji odnosi se na zgradu na Trgu Radničkog Saveta u Nišu, koja se iznajmljuje od 2012. godine (Napomena 24).

Amortizacija u iznosu od RSD 1.372 (2012. RSD 2.745) je uključena u „troškove amortizacije i rezervisanja“ u bilansu uspeha Društva (Napomena 6).

20. Dugoročna finansijska sredstva

	% učešća	30-jun- 2013	31-dec- 2012
<u>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</u>			
Novosadski sajam	< 5%	945	945
Ispravka vrednosti		-	-
Neto finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		945	945
Ukupno dugoročna finansijska sredstva		945	945

Fer vrednost finansijskih sredstava Novosadskog sajma je utvrđena tržišnom cenom na dan 30. jun 2013. godine.

Promene na finansijskim sredstvima Novosadskog sajma raspoloživim za prodaju su prikazane u tabeli ispod:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Stanje na početku perioda	945	3.529
Usklađivanje po fer vrednosti (Napomena 28)	-	(2.584)
Stanje na kraju perioda	945	945

21. Ostala dugoročna finansijska sredstva

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Zajmovi proizvođačima duvana	86.511	86.307
Dugoročni stambeni krediti zaposlenima	66.126	62.071
Rezervisanja za potraživanja od farmera	(94.112)	(93.908)
	58.525	54.470

22. Finansijski instrumenti po kategorijama

Finansijska sredstva i obaveze koja se odnose na finansijske instrumente primenjene su na stavke prikazane u tabeli ispod:

(i) Na dan 31. decembar 2012.

	<u>Zajmovi i potraživanja</u>	<u>Raspoloživo za prodaju</u>	<u>Ukupno</u>
Sredstva prema bilansu stanja			
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	945	945
Potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja	2.990.171	-	2.990.171
Dugoročni krediti zaposlenima	62.071	-	62.071
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	35.975	-	35.975
Total	3.088.217	945	3.089.162
		Ostale finansijske obaveze	
Obaveze prema bilansu stanja			
Obaveze prema dobavljačima bez avansa			1.510.255
Dozvoljeni minus			512.937
Ostale kratkoročne obaveze			91.720
Obaveze po lizingu			27.620
			2.142.532

(ii) Na dan 30. jun 2013.

	Zajmovi i potraživanja	Raspoloživo za prodaju	Ukupno
Sredstva prema bilansu stanja			
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	945	945
Potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja	2.521.428	-	2.521.428
Dugoročni krediti zaposlenima	66.126	-	66.126
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	182.028	-	182.028
Total	2.769.582	945	2.770.527
Ostale finansijske obaveze			
Obaveze prema bilansu stanja			
Obaveze prema dobavljačima bez avansa			2.021.838
Dozvoljeni minus			208.609
Ostale kratkoročne obaveze			167.931
Obaveze po lizingu			6.889
			2.405.267

23. Zalihe

	30-jun- 2013	31-dec- 2012
Materijal	2.384.228	2.481.188
Gotovi proizvodi – bez ispravke vrednosti	1.671.517	1.441.534
Roba	635.364	338.376
Nedovršena proizvodnja	401.706	267.695
Rezervni delovi	188.684	185.843
Dati avansi za usluge i materijal	3.523	4.931
Ispravka vrednosti – materijal, rezervni delovi i roba	(16.345)	(27.678)
	5.268.677	4.691.889

Smanjenje / povećanje nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda je sadržano u bilansu uspeha smanjenjem/povećanjem operativnog prihoda (Napomena 5).

Troškovi zaliha priznati kao rashodi, za šest meseci, su uključeni u operativne troškove u iznosu od RSD 5.773.442 RSD (2012: RSD 4.284.147).

Promene na ispravci vrednosti zaliha materijala i rezervnih delova prikazane su u tabeli ispod:

	30-jun- 2013	31-dec- 2012
Na početku perioda (1. januar)	27.678	66.249
Dodatno umanjenje vrednosti (Napomena 12)	7.533	37.352
Otpis	(19.536)	(77.487)
Ostalo	661	1.564
Na kraju perioda	16.336	27.678

Promene na ispravci vrednosti robe prikazane su u tabeli ispod:

	30-jun- 2013	31-dec- 2012
Na početku perioda (1. januar)	-	1.530
Dodatno umanjenje vrednosti (Napomena 12)	86	457
Otpis	(77)	(546)
Ostalo	-	(1.441)
Na kraju perioda	9	-

Promene na ispravci vrednosti gotovih proizvoda prikazane su u tabeli ispod:

	30-jun- 2013	31-dec- 2012
Na početku perioda (1. januar)	16.182	18.071
Dodatno umanjenje vrednosti (Napomena 12)	5.623	16.219
Otpis	(2.344)	(19.136)
Ostalo	(449)	1.028
Na kraju perioda	19.012	16.182

24. Sredstva namenjena prodaji

	30-jun- 2013	31-dec- 2012
Sredstva namenjena prodaji na početku godine	158.364	228.989
Povećanje tokom godine (Napomena 18)	-	51.441
Nabavna vrednost prodatih sredstva	(34.057)	(15.153)
Obezvređivanje sredstava	-	(43.770)
Prenos	-	(63.143)
Amortizacija za dugoročna sredstva namenjena prodaji	-	-
Na kraju perioda	124.307	158.364

Prodaja sredstava predstavlja prodaju jednog stana u iznosu od RSD 3.783 i poljoprivrednog zemljišta u iznosu od RSD 30.274.

Rukovodstvo je odobrilo plan prodaje sredstava klasifikovanih kao sredstva namenjena prodaji. Društvo aktivno radi na prodaji ovih sredstava i očekuje njihovu prodaju tokom 2013. godine.

25. Potraživanja

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Potraživanja od kupaca	2.383.756	2.637.901
Potraživanja – povezana pravna lica	164.678	367.457
Potraživanja – bruto	2.548.434	3.005.358
Ispravka vrednosti potraživanja	(41.673)	(34.432)
Potraživanja – neto	2.506.761	2.970.926
Ostala potraživanja	164.067	168.737
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(149.400)	(149.492)
Ostala potraživanja – neto	14.667	19.245
Ukupno potraživanja	2.521.428	2.990.171

Društvo, na mesečnom nivou, vrši ispravku vrednosti potraživanja od trećih lica, starijih od 30 dana od datuma dospeća. U donjoj tabeli je prikazana starosna analiza potraživanja od kupaca (uključujući i povezana pravna lica):

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Do 30 dana	2.515.342	2.976.626
Od 30 do 180 dana	15.283	14.290
Preko 180 dana	17.809	14.442
	2.548.434	3.005.358

Knjigovodstvene vrednosti potraživanja (u RSD protivvrednosti) Društva od kupaca (uključujući potraživanja od povezanih pravnih lica) iskazane su u sledećim valutama:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Dinar (RSD)	2.383.756	2.637.901
Euro (EUR)	108.915	310.447
Američki dolar (USD)	55.763	57.010
	2.548.434	3.005.358

Knjigovodstvena vrednost potraživanja po dospelosti prikazana je u tabeli ispod:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Nedospela potraživanja	2.367.551	2.754.006
Dospela potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	139.210	216.920
Dospela potraživanja za koje jeste izvršeno umanjenje vrednosti	41.673	34.432
Ukupno potraživanja bruto	2.548.434	3.005.358

Potraživanja od kupaca, dospela ali neispravljena predstavljaju domaća potraživanja (rezervisanje za potraživanja od trećih lica se obračunava kada su potraživanja starija od 30 dana).

Promene na poziciji ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Stanje na početku perioda	34.432	23.229
Ispravka vrednosti potraživanja (Napomena 12)	16.301	26.669
Potraživanja otpisana tokom godine kao nenaplativa	(9.060)	(15.466)
Stanje na kraju perioda	41.673	34.432

Promene na ispravci vrednosti ostalih potraživanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Stanje na početku perioda	149.492	149.617
Dodatno rezervisanje za stare avanse	101	539
Promene u rezervisanju za stanove	-	(862)
Kursne razlike	(193)	198
Stanje na kraju perioda	149.400	149.492

Povećanje i smanjenje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru „ostalih rashoda/ostalih prihoda“ u bilansu uspeha (Napomene 11 i 12). Iznosi prethodno ispravljani, otpisuju se ukoliko se ne očekuje da će biti naplaćeni.

26. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Kratkoročni depoziti kod banaka	140.842	15.367
Gotovina u banci	31.486	17.087
Razgraničeni prihodi kamata na kratkoročne depozite	9.700	3.521
Ukupno	182.028	35.975

Efektivna kamatna stopa koju Društvo dobija na kratkoročnim bankarskim depozitima je 9,01% na dan 30. jun 2013. (10,02% na dan 31. decembar 2012.) Ovi depoziti su imali prosečanu ročnost od sedam dana.

27. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2013</u>
Unapred plaćena akciza	5.684.244	1.819.609
Ostali unapred plaćeni troškovi	77.178	61.868
Potraživanje za PDV za primljene avanse	2.012	13.612
5.763.434	1.895.089	

Povećanje unapred plaćene akcize se odnosi na povećanje zaliha u junu 2013. godine u očekivanju povećanja stope akcize na 1. juli 2013. godine.

28. Kapital

Na dan 30. jun 2013. godine, kapital Društva se sastoji od 11.461.033 akcija, vrednosti od RSD 1.000 po akciji, od čega 6.510.054 običnih akcija sa pravom glasa i pravom na dividende i 4.950.979 prioritetnih akcija bez prava glasa.

Prioritetne akcije su participativne i pored prioritetne dividende imaju pravo da učestvuju u dividendi koja pripada vlasnicima običnih akcija.

Vlasnici prioritetnih akcija I emisije imaju pravo na prioritetnu dividendu čiji je iznos najmanje jednak prosečnoj kamatnoj stopi na oročene depozite na godinu dana kod banke sa kojom Društvo ima najveći dinarski depozit. U toku 2013. godine Društvo je imalo najveće depozite kod Raiffeisen banke, sa prosečnom kamatom od 9,01%.

Vlasnici prioritetnih akcija II emisije imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 2% nominalne vrednosti akcija.

Vlasnici prioritetnih akcija III emisije imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 1.5% nominalne vrednosti akcija.

Prioritetne akcije nisu kumulativne.

Vlasnička struktura običnih akcija na dan 30. jun 2013. godine je prikazana u sledećoj tabeli (% vlasništva):

	2013 (%)	2012 (%)
Philip Morris Holland Holdings B.V.	83,6	83,6
Akcionarski fond a.d. Beograd	16,2	16,2
Manjinski akcionari	0,2	0,2
	100,0	100,0

Promene na kapitalu su prikazane na sledeći način:

	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Neraspoređena dobit	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2012	11.461.033	110.486	83.774	(145.750)	11.509.543
Usklađivanje tržišne vrednosti – smanjenje u rev. Rezervama (bez odloženog poreza RSD 365)	-	(2.219)	-	-	(2.219)
Povećanje beneficija zaposlenima i isplate akcija	-	(6.223)	-	-	(6.223)
Beneficije zaposlenima (bez odloženog poreza RSD 222)	-	(2.000)	-	-	(2.000)
Dobit za godinu	-	-	325.933	-	325.933
Isplaćena dividenda za 2011	-	-	(83.774)	-	(83.774)
Stanje na dan 31. decembar 2012	11.461.033	100.044	325.933	(145.750)	11.741.260
Usklađivanje tržišne vrednosti – smanjenje u rev. Rezervama	-	-	-	-	-
Povećanje beneficija zaposlenima i isplate akcija	-	(8.440)	-	-	(8.440)
Beneficije zaposlenima	-	(944)	-	-	(944)
Dobit za period	-	-	896.506	-	896.506
Isplaćena dividenda za 2012	-	-	(325.933)	-	(325.933)
Stanje na dan 30. jun 2013	11.461.033	90.660	896.506	(145.750)	12.302.449

29. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve predstavljaju rezerve formirane po osnovu pozitivnih efekata u promeni fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i rezervi za penzije i kompenzacije na osnovu plaćanja akcijama.

	30-jun-2013	31-dec-2012
Stanje na početku perioda	100.044	110.486
Povećanje beneficija zaposlenima	(8.440)	(6.223)
Beneficije za penzije	(944)	(2.000)
Smanjenje tržišne vrednosti – Novosadski sajam	-	(2.219)
Stanje na kraju perioda	90.660	100.044

Revalorizacione rezerve uključuju i troškove minulog rada proistekle iz penzionih planova a u skladu sa MRS 19 "Naknade zaposlenima" kao i beneficije za plaćanje u akcijama u skladu sa MSFI 2.

Penzioni planovi

U 2009. Društvo je promenilo plan isplata beneficija nakon odlaska u penziju što je rezultiralo negativnim troškovima minuloga rada. Društvo je izvršilo i restrukturiranje kroz program rešavanja tehnološkog viška što je takođe rezultiralo negativnim troškovima minuloga rada. Društvo je odložilo efekat negativnih troškova minulog rada kroz revalorizacione rezerve a u skladu sa MRS 19 „Naknade zaposlenima“ i priznaće ih kao prihod u bilansu uspeha tokom prosečnog perioda u kome će pravo na sticanje beneficija biti ostvareno.

Plaćanje akcijama

Na nivou krajnjeg matičnog Društva postoji poseban plan naknada za rukovodioce koji se primenjuje u svim Društvima koja posluju u sastavu krajnjeg matičnog Društva. Plan podrazumeva naknadu rukovodiocima u akcijama PMI Inc. nakon ispunjenja određenih uslova (nivo plata i učinak) i primljene akcije predstavljaju dugoročnu kompenzaciju u vidu učešća u kapitalu Matičnog Društva nakon trogodišnjeg perioda službe.

Troškovi kompenzacije u akcijama su ustanovljeni pozivanjem na fer vrednost datih instrumenata kapitala odmerene na datum dodeljivanja. Fer vrednost se poziva na tržišnu cenu običnih akcija Matičnog Društva na datum dodeljivanja prava na naknadu zaposlenom. Troškovi se priznaju ravnomerno tokom celog perioda izvršenja, kao trošak beneficija zaposlenih sa odgovarajućom korekcijom kapitala.

30. Neraspoređena dobit

Promene na računu neraspoređene dobiti su bile kao što sledi:

	30-jun- 2013	31-dec- 2012
Stanje na početku perioda	325.933	83.774
Dobit /(gubitak) za period	896.506	325.933
Deklarisana konačna dividenda za predhodnu godinu	(325.933)	(83.774)
Stanje na kraju perioda	896.506	325.933

31. Dugoročna rezervisanja

Promene na računu su bile kao što sledi:

	Jubilarne nagrade	Naknade po odlasku u penziju	Sudski sporovi	Povezana Društva	Ukupno
Na dan 1.januar 2012.	59.842	38.778	28.035	30.575	157.230
Prenos na kratkoročna rezervisanja i plaćeno	(3.580)	-	(27.239)	(3.935)	(34.754)
Dodatna rezervisanja (Napomena 6)	14.298	8.356	27.236	-	49.890
Iskorišćena rezervisanja (Napomena11)	-	-	-	(28.160)	(28.160)
Troškovi minulog rada	-	2.222	-	-	2.222
Kursne razlike	-	-	-	1.520	1.520
Stanje na dan 31. decembar 2012.	70.560	49.356	28.032	-	147.948
Prenos na kratkoročna rezervisanja i plaćeno	-	-	(16.361)	-	(16.361)
Dodatna rezervisanja (Napomena 6)	6.108	2.151	35.147	-	43.406
Iskorišćena rezervisanja (Napomena11)	-	-	-	-	-
Troškovi minulog rada	-	1.110	-	-	1.110
Stanje na dan 30. jun 2013.	76.668	52.617	46.818	-	176.103

Rezervisanja izvršena u 2013. godini u ukupnom iznosu od RSD 28.155 prikazana su u okviru Troškovi amortizacije i rezervisanja u bilansu uspeha Društva (Napomena 6).

U 2013. Društvo je povećalo rezervisanja za sudske sporove u iznosu od RSD 35.147 kao rezultat procene rukovodstva i ishoda tužbi proizvođača duvana protiv Društva.

Procena dugoročnih rezervisanja za jubilarne nagrade i nadoknade za odlazak u penziju izvršena je od strane nezavisnih aktuara Mercer. Osnovne aktuarske pretpostavke za jubilarne nagrade i nadoknade za odlazak u penziju prikazane su u RSD kao što sledi:

	2013	2012
Diskontna stopa	6,95%	6,90%
Buduće povećanje zarada	5,00%	5,00%
Smrtnost	EVK90	EVK90
Godine starosti za odlazak u penziju	Po sticanju jednog od uslova za penziju	

32. Ostale dugoročne finansijske obaveze

	30-jun-2013	31-dec-2012
Finansijski lizing – od jedne do pet godina	-	263
	-	263

Tokom 2009. godine Društvo je nabavilo 42 putnička vozila na osnovu ugovora o finansijskom lizingu. U 2010. godini Društvo je uzelo 2 putnička vozila na finansijski lizing. Period trajanja finansijskog lizinga je četiri godine, a obaveza je diskontovana na sadašnju vrednost primenom metode efektivne kamatne stope i implicitne kamatne stope iz ugovora o lizingu. Od Novembra 2010. Društvo iznajmljuje automobile na osnovu ugovora o operativnom lizingu (Napomena 40).

Obaveze po osnovu finansijskog lizinga

Obaveze po osnovu finansijskog lizinga su efikasno obezbeđene kao pravo da se predmet lizinga vrati davaocu lizinga u slučaju izostanka plaćanja.

Bruto obaveze po osnovu finansijskog lizinga - minimalna plaćanja lizinga:

	30-jun-2013	31-dec-2012
Ne duže od 1 godine	6.889	26.874
Između 1 i 5 godina	-	263
Međuzbir	6.889	27.137
Budući finansijski rashod za finansijski lizing	-	483
Sadašnja vrednost obaveza po osnovu finansijskog lizinga	6.889	27.620
Struktura obaveza po finansijskom lizingu:		
Ne duže od 1 godine	6.889	27.357
Između 1 i 5 godina	-	263
Total	6.889	27.620

33. Kratkoročne finansijske obaveze

	30-jun-2013	31-dec-2012
Dozvoljeni minus	208.609	512.937
Tekuće dospeće obaveza po osnovu finansijskog lizinga (Napomena 32)	6.889	27.357
	215.498	540.294

Društvo je u 2013. godini koristilo dozvoljeni minus od svojih poslovnih banaka sa prosečnom kamatnom stopom od 11,02% (2012.: 11,49%).

34. Obaveze iz poslovanja

	30-jun-2013	31-dec-2012
Obaveze prema dobavljačima– povezana pravna lica	1.458.768	1.092.142
Obaveze prema dobavljačima	563.070	418.113
Primljeni avansi od kupaca	242.969	75.032
	2.264.807	1.585.287

35. Ostale kratkoročne obaveze

	30-jun-2013	31-dec-2012
Obaveze za zarade i ostale kratkoročne obaveze	137.751	64.569
Obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	18.248	18.248
Obaveze za prioritetnu dividendu	10.208	8.914
	166.207	91.731

36. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

	30-jun-2013	31-dec-2012
Obaveze za akcize	4.106.829	1.078.358
Porez na dodatu vrednost	664.264	704.652
Razgraničeni troškovi	322.814	391.605
Ostali porezi i doprinosi	16.847	-
	5.110.754	2.174.615

Povećanje obaveze za akcizu se odnosi na povećanje zaliha u junu 2013. godine u očekivanju povećanja stope akcize od 1. jula 2013. godine.

Razgraničeni troškovi u iznosu od RSD 322.814 (2012: RSD 391.605) obuhvataju:

	30-jun-2013	31-dec-2012
Primanja zaposlenih (uključujući poreze)	84.508	65.161
Podsticaji za trgovinu	68.215	93.379
Direktni troškovi marketinga	45.743	35.115
Rezervni delovi	20.013	57.115
Transportni troškovi	-	33.464
Ostalo	104.335	107.371
	322.814	391.605

37. Vanbilansna sredstva i obaveze

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Garancije za akcizu, carine i PDV	719.949	1.064.598
Dunav dodatno penziono osiguranje	325.882	315.996
	<u>1.045.831</u>	<u>1.380.594</u>

38. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza na dan 31. decembar 2012. godine.

39. Transakcije sa povezanim pravnim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanja odnosa sa povezanim licima". Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Društvo je kontrolisano od strane Društva Philip Morris Holland Holdings BV, koje poseduje 87,52% akcija Društva. Preostalih 12,48% akcija se kotiraju na Beogradskoj berzi. Krajnje matično Društvo je Društvo Philip Morris International Inc. New York, SAD.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan 30. jun 2013. godine i prethodne godine sastoje se iz sledećeg:

<u>i) Salda sa povezanim pravnim licima</u>	<u>Odnos</u>	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Potraživanja od kupaca, bruto	povezano	164.678	367.456
Potraživanja od kupaca, bruto	zavisno	-	-
Potraživanja od kupaca, bruto	matično	-	-
Obaveze prema dobavljačima	povezano	(1.458.768)	(1.092.142)
Obaveze prema dobavljačima	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima	matično	-	-
Ukupno duguje/(potražuje)		<u>(1.294.090)</u>	<u>(724.686)</u>

<u>ii) Transakcije sa povezanim pravnim licima</u>	<u>Odnos</u>	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Prihod od prodaje, neto	povezano	2.504.281	616.041
Nabavke	povezano	2.490.969	1.640.662
Ostali troškovi poslovanja	povezano	2.187.584	1.762.664
Isplaćena dividenda	matično	283.201	-
Dokapitalizacija	zavisno	-	-

Naknade ključnom rukovodstvu

Naknada koja se isplaćuje ključnom rukovodstvu za njihove usluge, bilo da su ostvarili puno radno vreme ili honorarni rad, obuhvata platu po ugovoru. Dodatne naknade i kompenzacije mogu se isplatiti rukovodstvu za usluge u tom svojstvu, a takođe i za prisustvo sednicama Odbora direktora.

Ukupna naknada za ključno rukovodstvo za 2013. godinu uključena u polugodišnji bilans uspeha iznosi RSD 4,6 miliona (2012: RSD 5,6 miliona).

40. Potencijalne obaveze

i) Pitanja zaštite životne sredine

Propisi o životnoj sredini u Republici Srbiji su u procesu razvoja i Društvo nije iskazalo obaveze na dan 30. jun 2013. godine za bilo koji predviđeni trošak uključujući naknade za pravne i konsultantske usluge, proučavanje lokacije, dizajn i primenu korektivnih planova, koji se odnose na pitanja zaštite životne sredine. Rukovodstvo ne smatra da su troškovi vezani za zaštitu životne sredine značajni.

ii) Sudski sporovi

Pored sporova za koje postoji rezervisanje (Napomena 31), Društvo je tokom godine bilo uključeno u određeni broj sudskih sporova (kao tuženi i kao tužitelj) nastalih tokom normalnog toka poslovanja. Prema mišljenju rukovodstva, postoje određeni sudski sporovi u toku kod kojih bi mogao da se ostvari nematerijalni gubitak, ali je rukovodstvo mišljenja da je ostvarenje tog gubitka malo verovatno i stoga rezervisanje nije izvršeno.

iii) Obaveze po osnovu operativnog lizinga

Društvo je zakupilo automobile pod neraskidivim ugovorima o operativnom lizingu. Troškovi vezani za ovaj operativni lizing su priznati u bilansu uspeha tokom godine kao što je prikazano u Napomeni 8.

Budući akumulirani minimalni trošak za ovaj operativni lizing je sledeći:

	<u>30-jun-2013</u>	<u>31-dec-2012</u>
Do 1 godine	421.056	76.930
Od 1 do 5 godina	759.947	130.773
	<u>1.181.003</u>	<u>207.703</u>

41. Poreski rizik

Poreski zakoni Republike Srbija podležu različitim tumačenjima | čestim izmenama | dopunama. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti, može da se razlikuje od onih koje je izvršilo rukovodstvo Društva. Kao rezultat, neke transakcije mogu biti dovedene u pitanje od strane poreskih vlasti i Društvo može da plati dodatne poreze, kazne i kamate. Krajnji rok dospeća poreskih obaveza je pet godina. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede neplaćene obaveze u roku od pet godina od datuma transakcije. Menadžment je ocenio da je Društvo platilo sve poreske obaveze na dan 30. jun 2013. godine.

42. Događaji posle datuma bilansa stanja

Nije bilo materijalnih događaja koji su nastali posle datuma Bilansa stanja polugodišnjih finansijskih izveštaja do datuma podnošenja polugodišnjeg izveštaja Društva za prvih šest meseci poslovne 2013. godine, koji bi zahtevali izmene ili napomene u finansijskih izveštajima.

Polugodišnji izveštaj o poslovanju Društva

Izjava Upozorenja

Ovaj polugodišnji izveštaj kao i finansijski izveštaji na dan 30. juna 2013. godine, nisu bili predmet revizije.

1. Prikaz razvoja i poslovanja Društva

U poređenju sa prvih šest meseci 2012. godine, u kojoj je ostvaren neto gubitak Društva od RSD 876.018, prvih šest meseci u 2013. godini ostvaren je dobitak od RSD 896.506.

U prvoj polovini 2012. godine, zbog ekonomske krize i konkurentnih cena duvanskih proizvoda, Društvo nije u potpunosti iskoristilo povećanje akcize kroz povećanje prodajnih cena cigareta, jer bi to dovelo do značajnog pada količina prodatih cigareta i slabljenja pozicije Društva na tržištu. Prema tome, ovo je dovelo do gubitka u iznosu od RSD 876.018 za prvih šest meseci 2012. godine.

Društvo je u prvoj polovini 2013. godine ostvarilo dobitak u iznosu od RSD 896.506 uglavnom kao rezultat povećanja cena cigareta u julu i oktobru 2012. godine, koje je nastalo usled povećanja akcize i poreza na dodatnu vrednost, kao i povećanja cena u januaru 2013. godine i izvoza na tržišta Azije.

Društvo je počelo sa proizvodnjom i distribucijom rezanog duvana od marta 2013. godine. Naše Društvo je krenulo sa proizvodnjom ove kategorije proizvoda kako bi odgovorilo na potrebe potrošača. Fabrika u Nišu je jedna od samo četiri fabrike u PMI koje proizvode rezani duvan.

Društvo nije imalo značajnije probleme prilikom naplate potraživanja tokom perioda ekonomske krize. Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene procedure koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene procedure koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga osigura bankarskim garancijama izdatim od strane različitih banaka i menicama izdatim od strane kupaca. Društvo nije imalo teškoća u naplati potraživanja u rokovima dospelosti nakon datuma Bilansa stanja.

2. Opis očekivanog razvoja Društva i glavnih rizika kojima je Društvo izloženo u narednih šest meseci

Cilj Društva kroz upravljanje kapitalom jeste da zadrži sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti kako bi akcionarima obezbedilo dividende i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dividendi akcionarima, vrati kapital akcionarima, izda nove akcije, ili može da proda sredstva.

Rukovodstvo preduzima sve neophodne mere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja Društva u tekućim okolnostima.

Tekuća kriza likvidnosti u svetu koja je počela sredinom 2007. godine je, između ostalog, rezultirala smanjenjem nivoa ulaganja na tržištu kapitala, smanjenjem likvidnosti bankarskog sistema, a katkada povećanjem međubankarskih kamatnih stopa i velikim promenama na tržištu hartija od vrednosti. Neizvesnost na globalnim finansijskim tržištima je takođe dovela do nestanka pojedinih banaka kao i potrebe pružanja pomoci ugroženim banakama u Sjedinjenim Američkim Državama, Zapadnoj Evropi, Rusiji i drugim delovima sveta.

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Rizikom se upravlja u sklopu politika koje je odobrilo Matično Društvo. Politike Matičnog Društva daju pisane principe za opšte upravljanje rizikom kao i pisane politike koje pokrivaju specifične oblasti kao što su rizik od promene kursa, rizik od promene kamatne stope, kreditni rizik, upotreba derivativnih i nederivativnih finansijskih instrumenata i rizik kod investiranja viška sredstava.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku od promena kursa stranih valuta, u prvom redu EUR i USD. Ukoliko bi na dan 30. jun 2013. valuta oslabila za 5% u odnosu na EUR, a sve druge promenljive ostale konstantne, dobit pre oporezivanja bi bila za RSD 35.224 manja (uticaj na decembar 2012. dobit: RSD 1.581 manja). Operativni rezultat je više osetljiv na kretanja kursa RSD/EUR(USD) u 2013. nego u 2012. zbog povećanog iznosa u EUR/USD denominiranih obaveza u 2013. godini.

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene politike koje ograničavaju nivo kreditne izloženosti prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Finansijska sredstva, koja potencijalno mogu izložiti Društvo kreditnom riziku sastoje se uglavnom od potraživanja od kupaca. Knjigovodstvena vrednost potraživanja, umanjena za ispravke vrednosti potraživanja, predstavlja maksimalan nivo izloženosti kreditnom riziku. Gotovina se plasira u finansijske institucije, za koje se smatra da u momentu deponovanja sredstava imaju minimalan rizik od neispunjenja obaveza.

Društvo generiše dovoljno likvidnih sredstava kroz ostvarene novčane tokove iz poslovanja.

U tabeli niže analizirane su finansijske obaveze Društva koje su grupisane prema datumu dospeća na osnovu perioda preostalog do ugovornog datuma dospeća, a na datum bilansa stanja.

Uporedni podaci su korigovani u skladu sa izmenama i dopunama MSFI 7 koje se odnose na obelodanjivanje rizika likvidnosti.

Iznosi prikazani u tabeli predstavljaju ugovorne nediskontovane novčane tokove. Iznosi koji dospevaju na naplatu u roku od 12 meseci jednaki su njihovim knjigovodstvenim iznosima, budući da efekat diskontovanja nije materijalno značajan.

Na dan 30. jun 2013. godine	Manje od 1 godine	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina
Pozajmice (bez obaveze za finansijski lizing)	208.609	-	-
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	6.889	-	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	2.021.838	-	-
Ugovori o garanciji (Napomena 37)	719.949	-	-

Na dan 31. decembar 2012. godine

	Manje od 1 godine	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina
Pozajmice (bez obaveze za finansijski lizing)	512.937	-	-
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	27.357	263	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	1.490.575	-	-
Ugovori o garanciji (Napomena 37)	1.064.598	-	-

3. Važni poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka prvih šest meseci poslovne godine za koju se izveštaj priprema

Društvo je najavilo lansiranje novog proizvoda robne marke Marlboro, Advance XL. Društvo je prvo uvelo ovaj inovativni proizvod u PMI, a fabrika u Nišu je jedina u svetu koja proizvodi ovaj moderan i progresivni format. Novi i karakterističan format, spakovan u paklicu takozvanog D-oblika, napravljen od najkvalitetnijih duvana, nesumnjivo će nastaviti da čini Marlboro liderom u svojoj kategoriji.

4. Značajni poslovi sa povezanim licima

Za svrhe sastavljanje finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanja odnosa sa povezanim licima". Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Društvo je kontrolisano od strane Društva Philip Morris Holland Holdings BV, koje poseduje 87,52% akcija Društva. Preostalih 12,48% akcija su u svojini manjiskih akcionara Društva. Krajnje matično Društvo je Društvo Philip Morris International Inc. New York, SAD.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan 30. juna 2013. godine i 31. decembra 2012. godine sastoje se iz sledećeg:

i) Salda sa povezanim pravnim licima

	Odnos	30-jun-2013	31-dec-2012
Potraživanja od kupaca, bruto	Povezano	164.678	367.456
Potraživanja od kupaca, bruto	Zavisno	-	-
Potraživanja od kupaca, bruto	Matično	-	-
Obaveze prema dobavljačima	Povezano	(1.458.768)	(1.092.142)
Obaveze prema dobavljačima	Zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima	Matično	-	-
Ukupno duguje/(potražuje)		(1.294.090)	(724.686)

Philip Morris Operations a.d. Niš

Polugodišnji Izveštaj Društva za prvih šest meseci poslovne 2013. godine

(svi iznosi su u 000 RSD, osim ako nije drugačije naznačeno)

ii) Transakcije sa povezanim
pravim licima

		<u>30-jun- 2013</u>	<u>31-dec- 2012</u>
Prihod od prodaje, neto	Povezano	2.504.281	616.041
Nabavke	Povezano	2.490.969	1.640.662
Ostali troškovi poslovanja	Povezano	2.187.584	1.762.664
Isplaćena dividenda	Matično	283.201	-
Dokapitalizacija	Zavisno	-	-

5. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja

Društvo ne raspolaže programom istraživanja i razvoja za izveštajni period uzimajući u obzir finansijske informacije za odnosne poslovne aktivnosti.

Izjava lica odgovornih za sastavljanje polugodišnjeg izveštaja

Odgovorna lica za sastavljanje polugodišnjeg izveštaja

Stacey Kennedy, generalni direktor
Suzana Antić, šef računovodstva

izjavljuju da je prema njihovom najboljem saznanju, polugodišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih standarda finansijskog izveštavanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srbije i napomenom 2.1 uz finansijske izveštaje i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu Društva.

Niš 27. avgust 2013. godine

Suzana Antić, šef računovodstva

Stacey Kennedy, generalni direktor

Lice odgovorno za sastavljanje polugodišnjeg
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik